

Saksfremlegg

Tilstandsrapport Grunnskole 2024

Sakens gang:

Utvalgssaknr: Møtedato: Utvalgets navn:

26/25	04.06.2025	Utvalg for helse, oppvekst og kultur
83/25	17.06.2025	Kommunestyret
	16.09.2025	Kommunestyret

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunestyret tar tilstandsrapporten for grunnskole 2024 til orientering.

Administrasjonen skal følge opp følgende prioriterte områder:

- Videreutvikling av lærings- og vurderingskultur, med særlig vekt på mestring og motivasjon.
- Styrking av arbeidet med inkluderende læringsmiljø og forebygging av mobbing, i tråd med ny opplæringslov.
- Oppfølging av resultater fra nasjonale prøver og elevundersøkelser, med mål om å forbedre elevenes grunnleggende ferdigheter og trivsel.
- Videreføring av tiltakene for å forebygge og håndtere vold og trusler i skolehverdagen.

Bakgrunn for saken:

Opplæringsloven § 13-3e og forskrift til opplæringslova kapittel 3 stiller krav om at skolene jevnlig vurderer hvordan organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til å nå målene i læreplanverket. Vurderingen skal inkludere bred medvirkning fra elever, foreldre og ansatte, og følges opp med tiltak som fremmer økt måloppnåelse.

Skolebasert vurdering er et sentralt verktøy i dette arbeidet. Ifølge Utdanningsdirektoratet skal vurderingen gjennomføres årlig og gi grunnlag for å forbedre både undervisningspraksis og læringsmiljø. Målet er å sikre at skolene er lærende organisasjoner som kontinuerlig utvikler seg i tråd med elevenes behov.

Skolebasert vurdering har flere fordeler:

1. Økt måloppnåelse: Identifiserer forbedringsområder og legger grunnlag for målrettede tiltak.
2. Kontinuerlig forbedring: Gir skolene mulighet til å justere praksis og styrke kvaliteten i opplæringen.
3. Bred medvirkning: Involverer elever, foresatte og ansatte i utviklingsarbeidet.
4. Tilpasset opplæring: Gir innsikt i hvordan undervisningen kan tilpasses ulike elevbehov.
5. Lærende organisasjon: Bidrar til refleksjon og utvikling i hele skoleorganisasjonen.

I Melhus kommune gjennomføres skolebasert vurdering etter en fastsatt mal. Kommunalsjefen og hennes rådgivere leder prosessen i samarbeid med rektor og ledergruppen ved den enkelte skole. Dette arbeidet er en viktig del av kommunens systematiske kvalitetsutvikling.

Saksutredning:

Som en del av kommunens oppfølgingsansvar utarbeides det årlig en tilstandsrapport for grunnskolene i Melhus. Rapporten bygger på skolenes egen rapportering til skoleeier, skolebasert vurdering, resultater fra nasjonale prøver, samt ulike undersøkelser og kartlegginger.

Den samlede vurderingen drøftes i et felles møte mellom skoleeier, rektorene og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Formålet med møtet er å sikre en felles forståelse av tilstanden i Melhuskolen og å identifisere relevante satsingsområder for videre kvalitetsutvikling.

Vurderingen er forankret i opplæringsloven § 13-3e og forskrift til opplæringslova kapittel 3, som pålegger skolene å jevnlig vurdere hvordan opplæringen bidrar til å nå målene i læreplanverket. Dette arbeidet skal inkludere bred medvirkning fra elever, foresatte og ansatte.

Saksutredningen gir kommunestyret innsikt i status og utviklingstrekk i grunnskolen, og danner grunnlag for politiske prioriteringer og oppfølging.

Konsekvenser for økonomi:

En tilstandsrapport kan ha flere økonomiske konsekvenser, avhengig av de funnene og de tiltakene vi anbefaler. Vi har en egen ressurstildelingsmodell, som sørger for best mulig fordeling mellom skolene. Den bygger stort sett på lærernorm i forhold til antall elever, med unntak av Eid og Gåsbakken som får ekstra ressurser tildelt på grunn av skolestørrelse. Tall fra KOSTRA viser at skolene driftes rimelig, men at det brukes mye ressurser på bygg og skoleskyss. For å oppnå varige forbedringer kan det være behov for langsiktige investeringer i skoleinfrastruktur. Dette må i så fall utredes grundig.

Konsekvenser for folkehelse:

Tilstandsrapporten for grunnskolen gir ikke bare innsikt i elevenes læringsutbytte, men også i forhold som har stor betydning for folkehelsen i Melhus kommune. Et trygt og inkluderende skolemiljø fremmer psykisk helse, trivsel og mestring, og reduserer risikoen for utenforskap og frafall. Dette er avgjørende for barn og unges livskvalitet – og for samfunnets bærekraft på lang sikt.

Skolen er en nøkkelarena for sosial utjevning, og utdanning er en av de sterkeste prediktorene for god helse gjennom hele livsløpet. Investeringer i skolemiljø, tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid er derfor ikke bare utdanningspolitikk – det er også god folkehelsepolitikk.

Tilstandsrapporten bør derfor brukes aktivt som beslutningsgrunnlag i det politiske arbeidet med å sikre like muligheter og god helse for alle barn og unge i kommunen.

Konsekvenser for klima og miljø

Grunnskolen er ikke bare en utdanningsarena, men også en viktig samfunnsaktør i arbeidet med klima og miljø. Tilstandsrapporten gir innsikt i hvordan skolene bidrar til bærekraftig utvikling – både gjennom drift og pedagogisk praksis. Skolebygg står for betydelige utslipp knyttet til energi, transport og avfall, og det er derfor viktig at kommunen har oversikt over miljøpåvirkningen fra sektoren. Vi har flere gamle bygg, derfor er det spesielt spennende for oss å følge med på nye Gimse barneskole og de forbedringer som er gjort der med tanke på klima og miljø. Samtidig er skolen en nøkkelarena for å utvikle barn og unges miljøbevissthet og handlingskompetanse. Gjennom undervisning, holdningsskapende arbeid og praktiske tiltak kan skolen bidra til å forme framtidens bærekraftige samfunnsborgere.

Tilstandsrapporten bør derfor også brukes som et verktøy for å vurdere og styrke skolens rolle i det lokale klima- og miljøarbeidet – og som grunnlag for politiske prioriteringer knyttet til grønn omstilling.

Konsekvenser for arbeidsmiljø

Et godt arbeidsmiljø i skolen er avgjørende for å sikre kvalitet i undervisningen og stabilitet i personalgruppen. Tilstandsrapporten gir innsikt i faktorer som påvirker lærernes og øvrige ansattes arbeidshverdag, som elevtall per lærer, spesialpedagogiske behov og ressurstilgang. Høyt arbeidspress, uforutsigbarhet og mangel på støtte kan føre til økt sykefravær og høy turnover, noe som igjen påvirker elevenes læringsmiljø og skolens samlede kvalitet. Et godt arbeidsmiljø er også en nøkkelfaktor for å rekruttere og beholde kvalifiserte fagpersoner i kommunen. Tilstandsrapporten bør derfor brukes som et strategisk verktøy for å identifisere utfordringer og målrette tiltak som styrker arbeidsmiljøet – og dermed også skolens bærekraft og kvalitet over tid. Dette er spesielt viktig nå når vi står i en omstillingsprosess.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Vurdering

Tilstandsrapporten for grunnskolen 2024 viser at Melhus kommune i stor grad oppfyller nasjonale krav og lokale målsettinger for kvalitet i grunnskoleopplæringen. Kommunen har gjennomført skolebasert vurdering ved alle grunnskoler og voksenopplæringen, og rapporten gir et helhetlig bilde av status og utvikling innenfor sentrale områder som læringsmiljø, læringsresultater, lærertetthet og gjennomføring.

Lærertetthet er i tråd med nasjonale normer, og særlig på småskoletrinnet er tettheten stabil og god. På mellomtrinnet har det vært en svak økning i antall elever per lærer, men fortsatt innenfor normen. Ungdomstrinnet viser en positiv utvikling med økt lærertetthet.

Læringsmiljøet, målt gjennom elevundersøkelsen, viser resultater som i stor grad samsvarer med nasjonale gjennomsnitt. Likevel peker skoleeier på behov for videre innsats innen vurderingskultur, mestring og motivasjon, spesielt på mellomtrinnet. Det er positivt at kommunen har igangsatt samarbeid med NTNU og DEKOM for å styrke dette arbeidet.

Mobbing og skolemiljø følges tett opp, og skolene har tilpasset seg nye krav i opplæringsloven. Bruken av ikke-anonyme undersøkelser og det digitale verktøyet Spekter viser at kommunen tar elevenes trygghet på alvor.

Nasjonale prøver og karakterresultater viser i hovedsak resultater på nivå med nasjonale snitt, med enkelte variasjoner. Kommunen har satt tydelige mål om å holde andelen elever på laveste mestringsnivå på eller under nasjonalt nivå, noe som i stor grad ser ut til å være oppnådd.

Overgangen til videregående opplæring er høy, med over 96 % av elevene som går direkte videre, noe som indikerer god gjennomføring og forberedelse i grunnskolen.

Konklusjon

Melhus kommune har et godt system for kvalitetsvurdering og oppfølging i grunnskolen. Tilstandsrapporten for 2024 viser at kommunen arbeider systematisk og målrettet for å sikre et godt læringsmiljø, høy lærertetthet og tilfredsstillende læringsresultater. Det er likevel behov for fortsatt innsats innen vurderingskultur, motivasjon og fraværsoppfølging. Kommunens satsing på samarbeid med eksterne fagmiljøer og bruk av digitale verktøy viser vilje til utvikling og forbedring. Kommunestyret anbefales å ta rapporten til orientering og støtte videre arbeid med kvalitetsutvikling i skolene.

Vedlegg

Dokumenter som er vedlagt i saken:

Tilstandsrapport grunnskole 2024